

Üldandmed

• Kontrollitava isiku nimi, registri-/isikukood, aadress	RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS / 70004459 / Lääne-Viru maakond, Haljala vald, Sagadi küla, Mõisa/3
• Kontrollitava isiku esindaja ja esindamise alus	Andri Plato; RMK külastusala juht
• Kontrolliobjekti nimi ja aadress	Elistvere loomapark / Tartu maakond, Tartu vald, Elistvere küla, Piisoni
• PRIA registrinumber	EE37606
• Järelevalvetoimingu juures viibinud isiku nimi ja ametinimetus	J. Tšernikova; PTA järelevalveametnik
• Eelmine kontrolliobjekti hindamise kuupäev	14.03.2025
• Eelmine kontrolliobjekti hindamise protokoll number	12-663-25/019

Kontrolltoimingu läbiviimise aeg

• Kontrolliobjekti hindamine	Kuupäev	29.05.2025 – 6.06.2025
	Kestus	1,5 tundi
• - Sealhulgas kohapealne kontroll	Kuupäev	29.05.2025 – 29.05.2025
	Ajavahemik	10:05 - 11:25
• Protokolli koostamine	Kuupäev	6.06.2025
	Kestus	1 tundi
• Järelevalvetasu arvestamise aluseks olev aeg kokku, täistundides		2,5 tundi

Kontrollitavad valdkonnad ja põhjused

Valdkond	Alamvaldkond	Põhjus
Loomapidamine	Loomade pidamise nõuded loomaaias	Järelkontroll
Loomapidamine	Loomade pidamise nõuded loomaaias	Kaebus/vihje

Tuvastatud asjaolud

29.05.2025 teostas PTA vihjekontrolli Elistvere loomapargis. PTA-le saabunud vihjes (WD-s registreeritud numbriga 1.7-7/810) esitati info, et loomapargis peetava pruunkaru pidamistingimused ei ole vastavuses loomade heaolu tagavate nõuetega, eriti osas, mis seondub varjevõimalustega ebasoodsate ilmastikutingimuste eest ja ka külastajate tähelepanu eest. Vihjekontrolliga samal ajal teostas PTA ka järelkontrollimise ettekirjutuses nr 16-621-24/006-1 märgitud nõuete jätkuva täitmise osas. Loomade pidamise üldised heaolunõuded loomaaialoomade pidamiseks on sätestatud loomakaitse seaduses (LoKS) ja nõudeid täpsustab Vabariigi Valitsuse 08.07.2004 a määrus nr 245 "Loomaaia planeeringule ja ehitistele ning loomaaialoomade pidamisele esitatavad nõuded" (edaspidi määrus nr 245). Loomapargis peetavate pisinäriliste pidamisnõudeid reguleerib LoKS ja neid nõudeid täpsustab põllumajandusministri 24.07.08 a määrus nr 76 „Lemmikloomade pidamise nõuded“ (edaspidi määrus nr 76).

1.

Elistvere loomapargis on pidamisel enamjaolt Eesti looduses esinevad loomad (punarebane, kährik, hunt, pruunkaru, põder, metskits, ilves, mets- ja kivinugis). Lisaks on pidamisel euroopa piisonid, kabehirved, eesti maalambad, tüüringi sokk, küülikud, merisead, deegud ja tsintsiljad.

Välingimustes peetavate loomade pidamisalad on oma suuruselt vastavuses määrus nr 245 lisas esitatud miinimumnõuetega, on nendes peetavate loomade jaoks ohutud ning üldjuhul pakuvad piisavalt varjevõimalusi.

2.

Elistvere loomapargis oli pidamisel pruunkaru. Karu pidamiseks on kasutusel ca 2000m² suurune ala, mis on võrekonstruktsiooniga jaotatud kaheks alaks. Seetõttu on võimalik vahevärav sulgeda ning näiteks korrastustööde tegemise ajaks loom eraldada vaid ühele alale. Paikkontrolli tegemise ajal oli vahevärav avatud ja karu sai vabalt liikuda mõlemil alal. Karu pidamiseks kasutatav alal oli näha kõrge alustaimestik, looduslikult kasvavad lehtpuud, täiendav varjeelement (toru), katusega kaetud vahevärava ala (tambur), basseini ja üks tegeluselement (rehv/kiik). Täiendava varjeelemendi (toru) sisse oli pandud põhku.

Oma suuruselt on karu pidamiseks kasutatav ala vastavuses määruse nr 245 lisas sätestatud mõõtudega pruunkaru pidamiseks kasutatavale alale. Määruse nr 245 lisa sätestab, et pruunkaru pidamiseks kasutatava ala suurus peab olema vähemalt 80m².

Täiendav varjeelement (toru) on loomapidaja sõnade kohaselt mõõtmetega 1,6 x 2,1m, mis ei ole vastavuses määruse nr 245 §3 lõikega 2 ja §5 lõikega 3. Määruse 245 §3 lõige 2 sätestab, et loomale peab olema tagatud vähemalt määruse lisas esitatud nõuete kohane loomulikuks liigiomaseks elutegevuseks vajalik minimaalne loomade pidamise ruum (sise- ja välisruum) ja tingimused ning ruumielemendid. Määruse §5 lõige 3 sätestab, et välisruumis peetavatel loomadel peavad olema sõltuvalt liigist varjualune või sobivad maastikuelemendid või sellised ehitised, mis pakuvad piisavat kaitset ebasoodsate ilmastikuolude korral. Määruse nr 245 lisa sätestab, et pruunkarul peab olema vähemalt 6m² suurune omaette magamispaik, mis hetkel puudub.

Looduslikult varjuvad pruunkarud suvisel ajal tihedas taimestik, milline võimalus on olemas ka Elistvere loomapargi pidamisalal (vt fototabel 2). Taliuinaku võimalust pakkuva ja määruse nr 245 lisas sätestatud nõuetele vastava rajatise puudu ning selline võimalus tuleb karule luua enne ilmastiku pöördumist talviseks. Looduslikes tingimustes oleneb karude taliuinaku algus otseselt valitsevatest ilmastikutingimustest ja võib alata juba oktoobri lõpust või novembrist, mil ilmad muutuvad püsivalt talvisteks. Hiljemalt selleks ajaks on vaja tagada pruunkarule võimalus sobivaks taliuinakukohaks.

Ettekirjutuse tegemise hoiatus:

Paikkontrolli teostamise ajal oli pruukaru pidamiselal, mis pakub pruunkarule piisavalt varjevõimalusi suviseks perioodiks aga puudus määruse nr 245 lisas sätestatud mõõtudele vastav omaette magamispaik. Määruse nr 245 lisa sätestab, et pruunkarul peab olema vähemalt 6m² suurune omaette magamispaik.

Põllumajandus- ja Toiduamet hoiatab Teid, et kavatseb teha LoKS § 60 lõike 1 ning korrakaitseaduse § 28 lõike 1 alusel ettekirjutuse, millega kohustab Teid konkreetseks tähtjaks tagama pruunkarule määruse nr 245 lisas sätestatud nõuetele vastav magamispaik.

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab enne haldusakti andmist haldusorgan andma menetlusosalisele võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Teie arvamust ja vastuväited ootab Põllumajandus- ja Toiduamet hiljemalt 13.06.2025.

3.

Elistvere loomapargis oli pidamisel pruunkaru. Karu pidamiseks on kasutusel ca 2000m² suurune ala, mida kattis tihe ja kõrge alustaimestik, kasvasid mõned lehtpuud (tegelusjälgedega), lisaks oli paigaldatud üks mänguasi (rehv/kiik). Minimaalsed nõuded loomaaialoomade pidamiseks kasutatavatele aladele sätestab määrus nr 245. Vastavalt sellele määrusele peab karude pidamiseks kasutataval alal olema tagatud ronimisvõimalus. Eriti vajalik on sellise võimaluse pakkumine noortele ja aktiivsetele loomadele nagu seda on loomapargis peetav Mõmmu-Ursula, kes on aasta-poolteise vanune (täiskasvanud on ca 3a vanune karu). PTA hinnagul on vaja loomapargis peetavale karule täiendavaid ronimisvõimalusi, et tagada kooskõla määruse nr 245 §3 lõikega 2, mis sätestab, et loomale peab olema tagatud vähemalt määruse lisas esitatud nõuete kohane loomulikult liigiomaseks elutegevuseks vajalik minimaalne loomade pidamise ruum (sise- ja välisruum) ja tingimused ning ruumielemendid.

Ettekirjutuse tegemise hoiatus:

Paikkontrolli teostamise ajal oli pruukaru pidamiselal, kus ei olnud piisavalt ronimisvõimalusi loomapargis peetavale noorele karule. Põllumajandus- ja Toiduamet hoiatab Teid, et kavatseb teha LoKS § 60 lõike 1 ning korrakaitseaduse § 28 lõike 1 alusel ettekirjutuse, millega kohustab Teid konkreetseks tähtjaks tagama pruunkarule määruse nr 245 lisas sätestatud nõuetele vastavad ronimisvõimalused.

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab enne haldusakti andmist haldusorgan andma menetlusosalisele võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Teie arvamust ja vastuväited ootab Põllumajandus- ja Toiduamet hiljemalt 13.06.2025.

4.

Paikkontrollimise teostamise ajal oli pisinäriliste majas olid pidamisel kaks merisiga. Merisigade pidamiseks oli kasutusel puur (fototabel 1, foto nr 6) mõõtmetega 112x60 cm, mis teeb puuri pindalaks 0,67m². Pisinäriliste pidamiseks kehtestatud nõuded sätestab määrus nr 76. Vastavalt määruse nr 76 §17 lõikle 1 sätestatud nõuetele peab merisea pidamiseks kasutatava puuri pindala olema vähemalt 0,3m², looma kohta ja iga järgneva looma kohta peab lisanduma 0,15m². Seega on merisigade pidamiseks kasutatava puuri pindala vastavuses määruse nr 76 nõuetega.

Puuri sisustuseks oli kaks varjeelementi (1 pesa ja üks toru), puuris oli näha heina, jootmisnõu puhta veega ja söötmisnõus graanulid (vt fototabel 1, foto nr 6). Ruumis asus ka termomeeter, mille näit oli paikkontrolli teostamise ajal 21,8°C. Selline keskkonnatemperatuur on merisigade pidamiseks sobiv. Merisigade pidamiseks on optimaalne keskkonnatemperatuur vahemikus 16-24°C.

5.

Pisinäriliste majas peeti kolme deegut. Pidamiseks kasutatava puuri mõõtmed olid 1,2 x 1,23 x 0,5 m, mis teeb põhjapindalaks 0,6m². See on vastavuses määruses nr 76 §17 lõikes 1 sätestatuga, mille kohaselt on deegu pidamisel minimaalseks puuri pindalaks 0,3m² looma kohta, millele lisandub 0,15m² iga järgneva looma kohta

Puuris oli loodud mitu tasandit, sisustuseks oli paigutatud puuoksi ja pesakastid. Näha oli veenõu puhta veega ja liivavann.deegu ning puuri ühes nupooles oli olemas paks kiht allapanu (nö kaevamisala) - vt fototabel 1 foto nr 5.

6.

PTA 18.07.2024 a ettekirjutuse nr 16-621-24/006-1 nõudega nr 3 kohustati loomapidajat tegema ümberkorraldusi kabehirvede söötmisel. Nõude täitmiseks paigaldas loomapidaja kabehirvede pidamiseks kasutatavale alale kaks mobiilset söödaküna, millede konstruktsioon kaitseb sinna asetatud sööda kvaliteedi langust ebasoodsate ilmastikutingimuste mõjul. Nõude täitmine on fikseeritud PTA protokollis 16-621-24/011.

29.05.25 a toimunud paikkontrollimisel tuvastati, et kabehirvede pidamiseks kasutataval alal olid jätkuvalt olemas ja kasutuses kaks eelpool kirjeldatud söödaküna, kus oli olemas ka sööt (hein). Positiivse poole pealt tuleb märkida, et samasugused mobiilsed, katusega varustatud söödakünad olid paigaldatud ka piisonite ja maalammaste pidamiseks kasutatavatele aladele (kummalgi alal üks).

7.

Paikkontrollimise ajal oli loomapargis pidamisel kolm deegut. Kaks looma olid visuaalselt terved ja aktiivse hoiakuga. Üks loom oli aga apaadne ja tema vasaku kõrva taga oli karvutu piirkond (vt fototabel 1, foto nr 7).

Loomade heaolunõuete üldised alused ja loomapidajate kohustused selle tagamiseks, kehtestab LoKS. Muuhulgas sätestab LoKS §5¹ lõige 1 nõude, et haigestunud lemmikloom peab saama viivitamatult vajalikku ravi.

Ettekirjutuse tegemise hoiatus:

Põllumajandus- ja Toiduamet hoiatab Teid, et kavatseb teha LoKS § 60 lõike 1 ning korrakaitseseaduse § 28 lõike 1 alusel ettekirjutuse, millega kohustab Teid konkreetseks tähtajaks tagama deegu ülevaatuse tegevusloaga veterinaararsti poolt.

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab enne haldusakti andmist haldusorgan andma menetlusosalisele võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Teie arvamust ja vastuväited ootab Põllumajandus- ja Toiduamet hiljemalt 13.06.2025.

8.

Loomapargis oli kontrollimise hetkel pidamisel põder, kellel näis olevat probleeme seoses karvavahetusega. Põdra pidamiseks kasutatavas aedikus oli küll olemas nn "sügamishari" aga visuaalse hindamise alusel on see veidi madala asetusega (vt fototabel 1 fotod 2 ja 3), mistõttu hari ei ulatu eriti kõrgemale looma kõhualusest. PTA soovib võimalusel paigaldada pidamisalale täiendav sügamishari või tõsta olemaslev kõrgemale või pikendada harjastega ala ca poole võrral.

Protokolli kliendile edastamine viis Email / 06.06.2025

Protokollil on 2 lisa, 7 lehel.

Protokolli üleandmine

Kontrolli teostanud Ainike Nõmmisto , Juhtivspetsialist
järelvalveametniku
nimi, ametinimetus /
volitatud
veterinaararsti nimi:

/allkirjastatud digitaalselt/